

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
The Political Participation in Local Government of Women in Huaypong Sub-District
Nongphai District Phetchabun Province

Received: 25 April 2024

Revised: 17 May 2024

Accepted: 19 May 2024

พีรวัฒน์ กองพรหม¹, ธิดารักษ์ ลือชา^{2*}, สุภัทธี ขุนสิงห์สกุล³, ธีรภัทร กิจจารักษ์⁴ และกฤษฎากรณ์ ยุงทอง⁵
Peerawat Kongprom¹, Thidarak Luecha^{2*}, Supattanee Khunsingsakul³, Teeraphat Kitjarak⁴ and Kritsadakon Yongthong⁵

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

^{2*,3,4,5}อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

¹Master Student of Politic and Government Phetchabun Rajabhat University

^{2*,3,4,5}Lecturer from the Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchabun Rajabhat University

*Corresponding Author Email: thidarak@pcru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ 3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 4. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธีระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ สตรีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 333 คน โดยใช้สูตรทาร์โร ยามาเน่ (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 8 คน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 0.52) 2) ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.27$, S.D. = 0.63) 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ การศึกษา รายได้ และตำแหน่งในชุมชน และ 4) แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการพัฒนาตำบล ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ 4.1) การพัฒนาให้สตรีมีอาชีพและรายได้ หรือมีรายได้เพิ่มขึ้น 4.2) การสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่สตรี และการพัฒนาความสามารถของสตรีให้มีความรู้ในการเขียนโครงการและมีความพร้อมในการเสนอโครงการต่อหน่วยงานภาครัฐ และ 4.3) การส่งเสริมให้สตรีมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน ประสานงานและสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็ง

คำสำคัญ: สตรี, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, ท้องถิ่น

Abstract

This research consists purposes were 1. to study the political participation in local government of women 2. to study problems and obstacles of the political participation in local government of women 3. to study the factors affecting of the political participation in local government of women and 4. to study the guidelines for

solving problems and obstacles of the Political participation in local government of women. This research was mixed methods research that collected quantitative and qualitative data. The research tools include questionnaire and interview form The sample group were 333 women aged 18 years and older. Using the Taro Yamane (1973) at an error level of 0.05 ,by stratified random sampling and 12 people target group for the research. The data collected from the questionnaire were then analyzed using descriptive statistics consisting of percentages, averages, and values standard deviation. Data collected from interviews and various related documents were then content analysis. The research results found that 1) political participation in local government of women in Huai Pong Sub-district, Nong Phai district, Phetchabun province Overall, it is at a moderate level ($\bar{x}$ = 3.38, S.D. = 0.52) 2) The problems and obstacles about political participation in local government of women in Huay pong sub-district, Nongphai district, Phetchabun province was low level ($\bar{x}$ = 2.27, S.D. = 0.63) 3) The education, income and position in the community affects for the local political participation of women and 4) The solution to problems and obstacles to political participation were 4.1) development women's careers and income or increased income 4.2) building women's self-confidence and developing women's abilities in project writing 4.3) encouraging women to have opportunities to do activities together, coordinate and build strong partnerships.

Keywords: Women, Political Participation, Local

บทนำ

การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีโดยให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้รับความสนใจ และมีการศึกษาอย่างกว้างขวาง ภายหลังที่องค์การสหประชาชาติกำหนดให้ปี ค.ศ. 1975 หรือในปีพ.ศ. 2518 เป็นปีสตรีสากล สตรีจึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการคิดและตัดสินใจในระดับต่าง ๆ เพราะการตัดสินใจเหล่านั้นจะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสตรีและสังคมโดยรวม (กนกนุช นากสุวรรณ, 2547, น.2, ศิณญา อยู่เมือง และณัฐภัทร อยู่เมือง, 2562, น.123) ทั้งนี้ การส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น สามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการที่สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สตรีด้วยกันเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มที่สตรีดูแลอย่างใกล้ชิดด้วย เช่น เด็กเยาวชน และผู้ด้อยโอกาส (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2555 อ้างถึงในณัฐรินทร์ เกลิมฤทธิ์วัฒน์, 2559 น.3) ดังปรากฏในผลการวิจัยของ Ruth Nikijuluw (2021, บทคัดย่อ) พบว่า การที่สตรีในประเทศอินโดนีเซียเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยได้รับการเลือกตั้งให้เป็นผู้นำอำเภอมีการใช้จ่ายด้านการคุ้มครองทางสังคมและโครงสร้างพื้นฐานสูงกว่าอำเภออื่น นอกจากนี้ ความเป็นผู้นำสตรียังช่วยให้ประชาชนได้รับการช่วยเหลือในการคลอดบุตรกับผู้เชี่ยวชาญ และเพิ่มการเข้าถึงน้ำสะอาด นอกจากนี้การที่สตรีมีประสบการณ์ มุมมองที่แตกต่างจากบุรุษประกอบกับมีความละเอียดรอบคอบมากกว่าบุรุษ สตรีจึงช่วยจัดทำงบประมาณการใช้จ่าย และตรวจสอบการใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่นในประเทศอินเดีย หลังจากมีสตรีเข้ามาเป็นสมาชิกองค์กรปกครองท้องถิ่น พบว่าการทุจริตในองค์กรปกครองท้องถิ่นลดลง และผู้หญิงมีวิธีทำงานที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดีกว่า (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2550; อ้างถึงในพรสม เปาปรโมทย์, 2552 น.68)

ดังนั้น การที่สตรีเข้ามามีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจึงช่วยทำให้การพัฒนามีความสมดุลพื้นที่ตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นพื้นที่ที่มีประชากรสตรีมากกว่าบุรุษ และสตรีมีบทบาทที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายได้อย่างเข้มแข็งเป็นรูปธรรม โดยได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติจากหน่วยงานภาครัฐ อาทิ รางวัล

การเป็นตำบลต้นแบบเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต รางวัลแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง เป็นต้น ซึ่งแกนนำหลักของตำบลห้วยโป่ง ส่วนใหญ่เป็นสตรีที่เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการดำรงตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในตำบลห้วยโป่งแล้วพบว่าสตรีที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นมีจำนวนน้อยน้อย ทั้งที่จำนวนประชากรสตรีมีมากกว่าบุรุษ จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นสตรีให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาพรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
4. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

การบทวนวรรณกรรม

สมบัติ อารัมภ์วงศ์ (2549, น.31) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการกระทำโดยสมัครใจของสมาชิกในสังคมเพื่อมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ปกครอง และกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายพูดคุยในประเด็นทางการเมือง การร่วมชุมนุมทางการเมืองการให้ความสนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองในด้านการเงิน การติดต่อกับผู้แทนราษฎร การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการการช่วยเขียนสุนทรพจน์ในการหาเสียง การช่วยรณรงค์หาเสียงและการสมัครเข้ารับเลือกตั้ง ในขณะที่ถวิลวดี บุรีกุล (2552, น.11-12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า เป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่รวมทั้งการนำเสนอความคิดเห็นประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ได้หมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเท่านั้น แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งและกิจกรรมที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น สามารถอธิบายโดยใช้กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมที่เสนอโดย Cohen and Uphoff (1981 อ้างถึงในปรัชญา บุตรสะอาด , พริ้งกษณ์ ฉันทวิริยสกุลและสุขสร ทองที, 2566 น.76) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี Oliver H. Woshinsky (1995 อ้างถึงในศิกัญญา อยู่เมือง และณฐภัทร อยู่เมือง, 2563, น.130-131) พบว่า ปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย 1) ปัจจัยทางกรรมพันธุ์ เป็นปัจจัยที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เช่น รูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ ความฉลาด ปฏิภาณไหวพริบ 2) ปัจจัยทางสังคม เป็นปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม สถานภาพสมรส เป็นต้น 3) ปัจจัยด้านทักษะการสร้างความสัมพันธ์ ความรู้ทางการเมือง และความเกี่ยวพันในสังคม 4) ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับระบบ

การเมืองของรัฐ เช่น การกำหนดวิธีการเลือกตั้ง การกำหนดกติกาการเลือกตั้ง ความเข้มแข็งของพรรคการเมือง โดยถ้ากติกาการเลือกตั้งไม่ยุ่งยาก การมีส่วนร่วมทางการเมืองก็มีมาก 5) ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และการเห็นคุณค่าในตน พบว่า ปัจจัยทั้งสองนี้เป็นผลมาจากปัจจัยทางกรรมพันธุ์ ปัจจัยทางสังคม ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ ความรู้ทางการเมือง และความเกี่ยวพันในสังคม สตรีที่มีความเชื่อมั่นในตนเองและเห็นคุณค่าในตน ประกอบด้วย ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง สตรีนั้นย่อมมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ซึ่งย่อมส่งผลให้มีอิทธิพลทางการเมืองสูงตามไปด้วย

ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลและกำหนดให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งและกิจกรรมด้านการพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมที่เสนอโดย Cohen and Uphoff ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีจึงประกอบด้วย การเลือกตั้งในท้องถิ่น การพัฒนาตำบล และการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยด้านการศึกษา รายได้ อายุ และตำแหน่งในชุมชน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และตั้งสมมติฐานของการศึกษา คือ 1) การศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) รายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ 3) อายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 4) ตำแหน่งในชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ สตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในแต่ละหมู่บ้าน (จำนวน 7 หมู่บ้าน) ของตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 1,981 คน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนองไผ่ กรมการพัฒนาชุมชน, 2565, ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ใน 7 หมู่บ้านของตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 333 คน โดยใช้วิธีคำนวณหากลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 0.05 ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สตรี จำนวน 8 คน โดยคัดเลือกจากสตรีที่มีประสบการณ์ในด้านการเมืองท้องถิ่น ด้านการศึกษา ด้านการสาธารณสุข ด้านการพัฒนาอาชีพ และด้านการพัฒนาชุมชนที่มีประสบการณ์ทำงานในด้านดังกล่าว ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 6 คน และสตรีที่เป็นบุคคลทั่วไปที่อาศัยอยู่ในตำบลห้วยโป่ง เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วยส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น และข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของ

วัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น.249) พบว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.80–1.00 และ 3) การทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ซึ่งผลการประเมินมีอำนาจจำแนกระหว่าง 0.25–0.75 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach (1951, p.274; อ้างในบุญชม ศรีสะอาด, 2558) ซึ่งผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นมีความเชื่อมั่น 0.70

2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) อีกทั้ง ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบ กลั่นกรอง จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างข้อคำถาม และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระสำคัญ ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลอง (Try Out) สัมภาษณ์กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจริง จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง ข้อแก้ไข ข้อเสนอแนะให้แบบสัมภาษณ์มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติทางสถิติ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติเชิงวิเคราะห์ (Analysis Statistics) สถิติที่ใช้คือ T – Test และ One way ANOVA โดยคำนวณค่าสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น	3.30	0.45	ปานกลาง
2) ด้านการพัฒนาตำบล	3.96	0.45	มาก
3) ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน	2.89	0.66	ปานกลาง
รวม	3.38	0.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.38, S.D. = 0.52) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน

คือ ด้านการพัฒนาตำบล ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.45) และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.30$, S.D. = 0.45) รองลงมา คือ ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ($\bar{x} = 2.89$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

2. ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนongไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนongไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงระดับปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี

ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น	2.15	0.61	น้อย
2) ด้านการพัฒนาตำบล	2.58	0.58	น้อย
3) ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน	2.09	0.70	น้อย
รวม	2.27	0.63	น้อย

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนongไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.27$, S.D. = 0.63) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาตำบล ($\bar{x} = 2.58$, S.D. = 0.58) รองลงมาด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.15$, S.D. = 0.61) และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ($\bar{x} = 2.09$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

3. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนongไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนongไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีของสตรี

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
การศึกษา	การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี	0.165	0.043*	✓	-
รายได้	การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี	0.189	0.006*	✓	-
อายุ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี	0.197	0.086		✓
ตำแหน่งในชุมชน	การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี	0.126	0.009*	✓	-

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีของสตรี ดังนี้

1) การศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนongไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

2) รายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนongไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3) อายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

4) ตำแหน่งในชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

4. แนวทางแก้ไขปัญหและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางแก้ไขปัญหและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1) แนวทางแก้ไขปัญหและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่นของสตรีในตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ควรพัฒนาอาชีพให้สตรี เพื่อให้สตรีมีอาชีพและรายได้ หรือมีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อให้สตรีมีความมั่นคงทางอาชีพ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น

2) แนวทางแก้ไขปัญหและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการพัฒนาตำบล สามารถดำเนินการได้ โดยการสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง และสร้างความมั่นใจในการตัดสินใจให้แก่สตรี

3) แนวทางแก้ไขปัญหและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน สามารถดำเนินการได้โดยการส่งเสริมให้สตรีมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน ประสานงานกันจนเกิดเป็นความร่วมมือกันที่เข้มแข็ง และกล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 0.52) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาตำบล ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.45) และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.30$, S.D. = 0.45) รองลงมา คือ ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ($\bar{x} = 2.89$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.27$, S.D. = 0.63) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาตำบล ($\bar{x} = 2.58$, S.D. = 0.58) รองลงมาด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.15$, S.D. = 0.61) และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ($\bar{x} = 2.09$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีของสตรี ประกอบด้วย 1) การศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 2) รายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3) อายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

ทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย และ 4) ตำแหน่งในชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

4. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย 1) แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่นของสตรีในตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ควรพัฒนาอาชีพให้สตรี เพื่อให้สตรีมีอาชีพและรายได้ หรือมีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อให้สตรีมีความมั่นคงทางอาชีพ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น 2) แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการพัฒนาตำบล สามารถดำเนินการได้โดยการสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง และสร้างความมั่นใจในการตัดสินใจให้แก่สตรี และ 3) แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน สามารถดำเนินการได้โดยการส่งเสริมให้สตรีมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน ประสานงานกันจนเกิดเป็นความร่วมมือกันที่เข้มแข็ง และกล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสตรีตำบลห้วยโป่ง มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในระดับหนึ่ง สอดคล้องกับสีขารสินี วาแม (2558, บทคัดย่อ) สมฤทัย ด่านซ้าย (2560, บทคัดย่อ) ศิกัญญา อยู่เมือง และณัฐภัทร อยู่เมือง (2563, บทคัดย่อ) เมื่อพิจารณารายได้สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น สตรีตำบลห้วยโป่งมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่นในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากสตรีในตำบลห้วยโป่งรับรู้ว่าการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นโอกาสที่สตรีจะได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เพราะสตรีสามารถเลือกตัวแทนของตนเองเข้าไปบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง ดังนั้น สตรีจึงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น สอดคล้องกับศิกัญญา อยู่เมือง และณัฐภัทร อยู่เมือง (2563, น.135) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของสตรีและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า สตรีในเขตอำเภอเมืองจังหวัดหนองคาย ให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปเลือกตั้ง เพราะเชื่อว่า การเลือกตั้ง คือการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ดังนั้น สตรีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคายจึงให้ความสำคัญกับเรื่องของการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

1.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการพัฒนาตำบล สตรีตำบลห้วยโป่งมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการพัฒนาตำบล ในระดับมาก โดยสตรีมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมเวทีประชาคม เพื่อเสนอความต้องการของตนเองหรือของชุมชนแก่หน่วยงานภาครัฐ และมีส่วนร่วมในการทำแผนงานหรือโครงการของหน่วยงานภาครัฐในตำบล ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับวรรณวิ เหมบุตร (2560, น.84) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาตำบลหนองอ้อ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า สตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลด้านการตัดสินใจและด้านการปฏิบัติงาน โดยการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน

ตำบล สอดคล้องกับพระชัยชัย สมนตปาสาทิโก (มงคลเมือง) และคณะ (2563, น.32) ที่ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภोजัตรัส จังหวัดชัยภูมิ ผลวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการกำหนดนโยบายและการจัดทำประชาคม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันสตรีตำบลห้วยโป่งได้รับโอกาสให้เข้ามามีบทบาทในการบริหารและจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนมากขึ้น โดยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล สตรีจึงมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการพัฒนาตำบลมากขึ้น และร่วมขับเคลื่อนกิจการมการพัฒนาตำบลทั้งการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน โดยการเสนอโครงการไปยังหน่วยงานภาครัฐ และวางแผนการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับวังนันท์ คลสุข (2563, น.61) ที่ศึกษาบทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภอกำแพงแสน จังหวัดยโสธร พบว่า สตรีมีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นด้านกิจกรรมชุมชนในท้องถิ่นในลักษณะการมีพฤติกรรมนิยมเป็นตัวอย่าง เป็นผู้แทนของประชาชนในท้องถิ่น สตรีสนใจใฝ่รู้กิจกรรมวิชาชีพของชุมชนและเป็นขวัญกำลังใจในการประกอบสัมมาชีพ

1.3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน สตรีตำบลห้วยโป่งมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับพระมหาพิศพงษ์ ชัยเมธี (กลิ่นศรีสุข) (2563, น.109) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการตรวจสอบการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับวัชรมล จันรอง (2563, น.83) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล้า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้านการติดตามตรวจสอบอยู่ในระดับปานกลาง การที่สตรีตำบลห้วยโป่งมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานในระดับปานกลาง อาจจะเนื่องมาจากสตรีมีบทบาทหลายบทบาท โดยสตรีบางคนมีตำแหน่งในตำบลหลายตำแหน่ง เช่น เป็นกรรมการกองทุนพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เป็นอาสาสมัครสาธารณสุข การมีหลายบทบาทส่งผลให้สตรีมีภารกิจมาก จึงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานได้บางครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับวรรณวิ เหมบุตร (2560, น.85) ที่อธิบายว่า การที่สตรีมีภารกิจหน้าที่ส่วนตัวหรือกิจวัตรประจำวันที่ต้องปฏิบัติงานค่อนข้างมาก อาจทำให้สตรีในตำบลหนองอ้อมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากสภาพสังคมในตำบลห้วยโป่งให้ความสำคัญกับสตรีและบุรุษเท่าเทียมกัน จึงเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น สตรีจึงเข้ามามีบทบาททั้งในด้านการเลือกตั้ง การพัฒนาตำบลและการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน สอดคล้องกับลักคณา โยคะวิสัย และจุมพล หนิมพานิช (2559, น.143) ที่ศึกษาการส่งเสริมบทบาทกลุ่มสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกุดตุ้ม เทศบาลตำบลโนนสัง เทศบาลตำบลโคกศรี เทศบาลตำบลยางตลาด เทศบาลตำบลหนองหิน และเทศบาลตำบลกกก พบว่า แนวคิดมิติชายหญิงมีความเท่าเทียมกันเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้กลุ่มสตรี มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากเปิดโอกาสให้สตรีมีสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบและความเสมอภาคเท่าเทียมกับบุรุษ นอกจากนี้ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่งมีการสื่อสารให้ข้อมูลทางการเมืองแก่สตรีผ่านสื่อและช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น การประชาคม การให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของ อบต. ส่งผลให้สตรีรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จึงสามารถเข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ สอดคล้องกับวัฒนา นนทชิต (2558, น.85) ที่ศึกษาการสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าช้าง อำเภอยะผิง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การสื่อสารทาง

การเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นในด้านการเลือกตั้งผู้แทนท้องถิ่น และการกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่น

3. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น คือ การพัฒนาอาชีพให้สตรีมีอาชีพและรายได้ หรือมีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมด้านการเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นการร่วมกิจกรรมในลักษณะจิตอาสา บางครั้งไม่มีค่าตอบแทนเป็นตัวเงิน สตรีต้องเสียสละเวลา ดังนั้นสตรีที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งจึงต้องมีความพร้อมด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากสตรีตำบลห้วยโป่งมีภาระในการรับผิดชอบทั้งรายรับและรายจ่ายภายในครอบครัว หากสตรีมีรายได้ที่มั่นคง ย่อมทำให้สตรีมีความมั่นใจในฐานะทางเศรษฐกิจ และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น การส่งเสริมให้สตรีตำบลห้วยโป่งมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง จึงเป็นการสนับสนุนให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้งท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับเกษวดี เมืองศรี (2562, น.189) ที่ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลังเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของกลุ่มสตรีในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การสนับสนุนอาชีพให้แก่สมาชิกกลุ่มสตรี จะทำให้สตรีสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเมื่อสตรีมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงทางด้านความเป็นอยู่ ส่งผลให้สตรีก้าวเข้ามามีบทบาทในการเข้าร่วมพัฒนาชุมชนมากขึ้น เพราะไม่ต้องกังวลต่อรายได้

แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการพัฒนาตำบล คือ การสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่สตรี และการพัฒนาความสามารถของสตรีให้มีความรู้ในการเขียนโครงการและมีความพร้อมในการเสนอโครงการต่อหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้สตรีมีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการพัฒนาตำบลมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับเกษวดี เมืองศรี (2562, น.192) พบว่า แนวทางการเสริมสร้างพลังเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของกลุ่มสตรีในจังหวัดฉะเชิงเทรา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งจัดทำหลักสูตรแกนกลางในการพัฒนาสตรีและกลุ่มสตรีของจังหวัดฉะเชิงเทรา เช่น หลักสูตรการทำงานเป็นทีม หลักสูตรพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำ หลักสูตรการเขียนโครงการ เป็นต้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้นำสตรีรวมถึงกระบวนการทำงานเป็นเครือข่าย ซึ่งช่วยให้การขับเคลื่อนสตรีในการนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเข้มแข็ง

แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน คือ การส่งเสริมให้สตรีมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน ประสานงานและสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็ง จนนำไปสู่ความกล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน สอดคล้องกับลักคณา โยคะวิสัย และจุมพล นิหมพานิช (2559, น.144) พบว่า การส่งเสริมให้กลุ่มสตรีได้เข้าร่วม แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สร้างเครือข่ายในชุมชนท้องถิ่นทำให้กลุ่มสตรีเกิดพลังร่วมกันทำงานนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณค่าและเข้มแข็ง

4. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

4.1 การศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และทัศนคติทางการเมือง การที่สตรีมีระดับการศึกษาแตกต่างกันย่อมส่งผลให้สตรีมีความคิดการรับรู้ ทัศนคติทางการเมืองที่ต่างกัน รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ดังนั้น สตรีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจึงมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน การศึกษาจึงมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ศักัญญา อยู่เมือง และณฐภัทร อยู่เมือง (2563, น.134) พบว่า สตรีที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

4.2 รายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ สอดคล้องกับฉัตรินทร์ เณรมฤตวิวัฒน์ (2559, น.114) ที่ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชุมแสง อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง พบว่า สตรีที่มีรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นแตกต่างกัน การที่สตรีตำบลห้วยโป่งมีรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันเนื่องจากสตรีที่มีรายได้น้อย ต้องทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว จึงอาจไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนสตรีที่มีรายได้มาก ไม่ต้องทุ่มเทในการหารายได้ จึงมีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับฐิติมา อุดมศรี (2558, น.231) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้ที่มีความพร้อมด้านรายได้ของครอบครัว สามารถที่จะสละเวลาของตนเองเพื่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มากกว่า ในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำ มีความจำเป็นต้องหารายได้เพื่อการเลี้ยงชีพ จึงไม่สามารถที่จะสละเวลาเข้าร่วมในกิจกรรม หรือโอกาสต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4.3 อายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากในปัจจุบัน การติดต่อสื่อสารมีหลากหลายช่องทาง และสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกพื้นที่ ทำให้สตรีตำบลห้วยโป่งไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุใด สามารถได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเมือง และก่อให้เกิดการตื่นตัวทางการเมือง และนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในที่สุด ดังนั้น สตรีตำบลห้วยโป่ง แม้ว่าจะมีอายุแตกต่างกันแต่มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อายุจึงไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง ซึ่งสอดคล้องกับพระปลัดคณิศร ขนดีพิโล, อนุภูมิ ไชวเกษม และยุทธนา ประณีต (2564, น.71) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร พบว่า แม้ว่าประชาชนจะมีช่วงอายุต่างกันแต่มีความตื่นตัวทางการเมืองอยู่ในระดับมากและมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อายุจึงไม่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวรรณิ กมลวิทย์ศิริกุล (2550, น.36) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

4.4 ตำแหน่งในชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งนี้สตรีมีตำแหน่งหน้าที่ในชุมชนใน 2 ลักษณะ คือ ตำแหน่งหน้าที่ด้านการเมืองโดยตรง คือ ผู้นำทางการเมือง สมาชิกทางการเมือง และตำแหน่งหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง คือ ตำแหน่งในกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ เช่น ประธานกลุ่มออมทรัพย์ กรรมการกลุ่มอาชีพ ซึ่งตำแหน่งหน้าที่ด้านการเมืองโดยตรงต้องปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเมือง จึงมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าสตรีที่มีตำแหน่งหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง ดังนั้น ตำแหน่งในชุมชนที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับกนกพร แก้วพริ้ง (2557, น.90) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัจจัยการเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรชุมชนมีความสัมพันธ์พหุคูณกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเพิ่มศักดิ์ วรรณยิ่ง และคณะ (2559, น.158) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ประสพการณ์เป็นกรรมการในการจัดการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยประชาชนที่มีประสพการณ์เป็นกรรมการในการจัดการเลือกตั้งต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้ มีข้อค้นพบ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่ใช่การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเลือกตั้งเท่านั้น แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองขยายขอบเขตไปถึงการร่วมตัดสินใจทางนโยบายและการประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ นอกจากนี้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีต้องมีการส่งเสริมทั้งด้านปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์เกี่ยวกับสตรี ที่เน้นการให้ความรู้ด้านการเมืองในระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีให้มากยิ่งขึ้น

1.2 หน่วยงานต่าง ๆ เช่น กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น ควรให้การสนับสนุนสตรีให้มีความรู้ และการส่งเสริมอาชีพให้แก่สตรี เพื่อให้เกิดรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่ที่พบ คือ สตรีในพื้นที่รายได้ไม่เพียงพอและต้องการการส่งเสริมอาชีพ และเพื่อให้สตรีได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมความรู้ และนำมาพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นต่อไป โดยสามารถบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน อาทิจังหวัดพาณิชย์ และบริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ในการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์สินค้า และยกระดับเศรษฐกิจฐานราก เพื่อเป็นการผลักดันระบบเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน ชุมชน และประเทศ

1.3 องค์กรภาครัฐ เช่น กระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น ควรพิจารณาสนับสนุนค่าตอบแทนให้กับสตรีที่เข้ามาฝึกอบรมในการขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริม ผลักดันให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการพัฒนาชุมชนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพสตรีเป็นรายไตรมาส โดยพิจารณาจากความต้องการ และศักยภาพในการขับเคลื่อนโครงการของสตรีในตำบล

2. ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในพื้นที่อื่นของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้มีข้อมูลในภาพรวมระดับจังหวัด

2.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นแรงจูงใจที่ทำให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาตัวแบบการจูงใจสตรี

2.3 จากการศึกษาพบว่าตำบลห้วยโป่งมีความโดดเด่นในการขับเคลื่อนนโยบายร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายได้อย่างเข้มแข็ง และปรากฏผลการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาความสัมพันธ์เชิงลึกระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีกับผลการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- กนกนุช นากสุวรรณ. (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ศึกษาเฉพาะสตรีในเขตตอนเมืองกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กนกพร แก้วพริ้ง. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- เกษวดี เนื่องศร. (2562). *แนวทางการเสริมสร้างพลังเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของกลุ่มสตรีในจังหวัดฉะเชิงเทรา*. (ดุชนิพนธ์ ปรียาคุณุภินันท์). สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชิงชัย ศิริโวหาร. (2550). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้อยชุมช้เหล็ก อำเภอนิคมบ่งพร่าง จังหวัดพิษณุโลก*. (การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร์). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). *พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน: จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550*. เอ.พี. กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2558). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กาฬสินธุ์: ตักสิลาการพิมพ์.
- ปรัชญา บุตรสะอาด, พิศัจฉณิ์ ฉันทวิริยสกุล และสุพรรณ ทองที. (2566). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ*. *วารสารปรัชญาประชาคม*, 1(2), 71-88.
- พรสม เปาปรโมทย์. (2552). *การศึกษาแนวทางการส่งเสริมสตรีในการลงเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสตรีในจังหวัดสิงห์บุรี*. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 12(1), 65-75.
- พระชัชชัย สมมตาสาทิโก (มงคลเมือง), ชาญชัย ฮวดศรี, สุรพล พรหมกุล และภาสกร ดอกจันทร์. (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอดุสิต จังหวัดชัยภูมิ*. *วารสารสถาบันวิจัยพิมลธรรม*, 8(2), 27-38.
- พระปลัดคณิศร ขนดีพโล, อนุภูมิ โขเวชม และยุทธนา ประณีต. (2564). *การมีส่วนร่วมในระบบอบบประชาชนิปไตยของประชาชนในเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร*. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 6(2), 66-76.
- พระมหาพิศพงษ์ ชยเมธี (กลิ่นศรีสุข). (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- เพิ่มศักดิ์ วรรณยิ่ง, ณัฐวิณิ์ บุญนาค และจตุพร บานชื่น. (2559). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม*. *วารสารสหวิทยาการวิจัย:ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 5(1), 150-160.
- ฐิติมา อุดมศรี. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ*. *Veridian E-Journal SU*, 5(3), 220-238.
- ณัฐรินทร์ เณลิมฤทธิวัฒน์. (2559). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลชุมแสง อำเภวังจันทร์ จังหวัดระยอง*. (งานนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ลักคณา โยคะวิสัย และจุฬพล หนีพพานิช. (2559). *การส่งเสริมบทบาทกลุ่มสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกุดตุ้ม เทศบาลตำบลโนนสัง เทศบาลตำบลโคกศรี เทศบาลตำบลยางตลาด เทศบาลตำบลหนองหิน และเทศบาลตำบลกกก*. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 1(2), 135-148.
- วรรณิ์ กมลวิทย์ศิริกุล. (2550). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสุพรรณ อำเภสองพี่น้องจังหวัดสุพรรณบุรี*. (การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัจนันท์ ดลสุข. (2563). *บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคำเขื่อนแก้ว อำเภคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร*. *ยโสธรปัญญาปริทรรศน์*, 1(1), 48-63.
- วัชรมล จันรอง. (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล้า อำเภเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

- วัฒนา นนทิต. (2558). การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอบึงบอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 6(3), 80-87.
- ศิกัญญา อยู่เมือง และณัฐภัทร อยู่เมือง. (2562). การพัฒนาบทบาททางการเมืองในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีระดับท้องถิ่นในเขตอำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 12(3), 121-140.
- สมบัติ ธารงษ์วงศ์. (2549). *การเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สมฤทัย ด่านซ้าย (2560). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอนาทม จังหวัดร้อยเอ็ด*. (การศึกษานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สีวาริสนี วาเม. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับท้องถิ่นในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา*. (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์. (2565). *จำนวนประชากรข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับตำบลประจำปี 2564*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565, จาก <https://ebmn.cdd.go.th/#/login>.
- Ruth Nikijuluw. (2021). *Essays on decentralisation and accountability in Indonesia. (Doctor of Philosophy). Australia: Australian National University*. Retrieved 3 May 2024, จาก <https://openresearch-repository.anu.edu.au/handle/1885/251297>.
- Yamane Taro. (1973). *Statistic: An introductory and lysis*. (2nd/ed). New York: Harpar and row.